

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése ide küldendők az előfizetési díjak nyiltterek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 ft.
Fél évre 2 ft.
Negyed évre 1 ft.
Egyes száma ára 10 kr.

Hirdetések elfogadtnak:

Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukas M., Oppelik A., Általános Tudósi-ó hirdetői osztálya Budapest.

Nyiltter petitsora 10 kr.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

Szülők gondja.

Minden esztendőben elkövetkezik ez a két súlyos hónap az aggódó szülőkre. Ámbar van idő, egész hosszú esztendő, sőt az esztendők egész sora, amikor a szülőknek volna alkalmuk meghányi-vetni, hogy kicsoda életpályára küldjék gyermekeiket, mégis az utolsó két hónap még egyre billen a mérleg, vajjon helyes-e, s egyedül helyes-e a már megállapított irányba a tovább képzésnek, avagy helyes-e az út melyre, — mint pályára, már kilépett az ifjú, aki előkészületeit a komoly munkára befejezte?

Hát van is alapos ok a habozásra! Egész iskolai berendezésünk olyan, hogy a legfelsőbb fokú kiképzésig számtalanszor van alkalma a készülőnek irányt változtatni, mert a középfokú oktatásban hiányzik az irány megjelölése a szakképzés felé. Még annyira sem korlátozza a pályaválasztást a középiskolák tanítási terv, hogy a műszaki tudományokra hajlandóbb ifiúnak erre a speciális hajlandóságára abszolúte tekintettel volna, úgy hogy a gimnáziumot végzett fiatalembernek szabad választása van a gépészmérnöki pályától egész az orvosi pályáig minden pályára.

A szülő az utolsó perczig nincs tisztában az iskolával s nem tud gyermekeinek irányt jelölni, amelybe ideje korán mint pozitív irányba indulhasson jövő boldogulása felé.

A pályák fele része még ma is a vé-

letlen és a szeszély játékára van bízva. Hány gyermek kékis le a beiratásról a habozás miatt, s hány gyermek kerül egészen más iskolába, mint ahova gyekezett érett megfontolás után? A gimnáziumban vagy a protekciózók, vagy a korábban érkezettek zárják el az utat, s igazán megdöbbentő, de éppenséggel nem ritka dolog, hogy a tudományszomjas ifjút hazaküldik s ez kénytelen az utolsó pillanatban beleugrani az ipariskolába, a polgári iskolába, a kereskedelmibe, — csak hogy az éve ne vesszen el, csak hogy ne legyen belőle felekész, iskoláéhes csavargó, — akit a szülők keserves szívvel kénytelenek beadni valami iparosmühelybe vagy kereskedői pult mellé!

Ilyenkor nehéz a korrekúra!

Az egyedüli segítség a messze előrelátás. A szülő mindjárt az iskola év végén gondoskodik arról, hogy a jövő iskolaévben hova kívánja küldeni gyermekét s nyomban a bizonyítvány kézhezvétele után kopogtatson az illető intézet vezetőségénél, hogy jegyezzék elő gyermekét a következő évre.

Ez áll nemcsak a fővárosra, hanem a legtöbb vidéki iskolára nézve is. De különösen és nyomatékosan intjük a szülőket, hogy ha csak eziránt előzetesen nem intézkedtek, — a fővárosba ne küldjék középiskolába járó gyermekeiket, különösen ne az első osztályokba beirandó kezdő tanulókat.

A főváros sok középiskolájában valóságos harcz folyik ilyenkor, s az adatok tanúsága szerint a gyermekek egy harmad-

részt kell visszautasítani hely hiányában, pedig az alsó osztályokban mindenütt párhuzamos osztályban folyik a tanítás.

Ez egyik eljlesztő oka annak, hogy minden életpályára egyformán a középiskola képesít, még pedig nem is egységes középiskola, hanem 4-féle, melyek csakis igen csekély árnyalatokban különböznek egymástól s nincs meg egy erőlyes vonása se bennük annak, hogy ez vagy az erre vagy arra a szakcsoportra képesít.

A szülők gondját mély részvétellel kísérik. Sajnos, hogy nem vagyunk abban a helyzetben, hogy ebben a nehéz kérdésben csak némileg is direktívát adhatnánk. Itt jobban segít az ő élettapasztalatuk, melylyel idején felismerhetik a gyermekükben szunynyadó képességeket.

Csak egy tanácsunk lehet, hogy el ne késsenek.

Miként siettetjük állataink fejlődését.

Különösen a nyugati származású szarvasmarhánál meg a sertésnél nagy horderejű dolog az állatok fejlődését siettetni, mert minél gyorsabban fejlődnek azok, annál hamarabb forog a beléjük tetekett tőke s így bizonyosan nagyobb kamatot hoz, mintha hosszabban fekszik benne. Láthatjuk is ma már kiállításokon s állatszemenkén, hogy a piros-larka egyéves szimenthali bika oly módon ki van fejlődve, miként azelőtt kétvé-

TÁRCZA.

A hideglelés.

Még ma is él, ha meg nem halt híres K. városában tekintetes Viskiháti Mátyás János Ferencz ur, aki praedikátumainak iyletén hátul viselésén kívül számos egyesületnek, hivatalnak, társaságnak és szövetezetnek viselte pártolót, alapító s a jó ég tudja miféle bizottsági tagságait tisztességgel, közmegelegedésre; ezeken kívül az ősi város árvaügye is ő reá lévén bízva, fölvehető, hogy Viskiháti Mátyás János Ferencz ur nem volt ama bizonyos legyek ülőgetője saját becses lábszáran, hanem igen is derék, szorgalmas, tekintélyes ur-ember, akinek pár száz holdnyi földi javaihoz csak egy kis elülről való praedikatum lett volna szükséges, hogy hivatalosan n e m e s is legyen.

Már nem tudom egész bizonyosan, hogy az árvaügyeknél is mint elnök, avagy ülnök szerepelt-e, annyi azonban áll, hogy a városházánál árvaügyekben dolgozott, s ismerősei nem is egyszer évődtek vele, hogy az árva ügyein kívül az özvegyek javainak előmozdításán is erősen fáradozott.

Ilyféle állítást azonban Matyi bácsi rosszakaratu ráfogásnak deklarált s erőlyesen kikérte magának a fogalmak iyletén összezararását. Ó mindenekelőtt gyöngéd szívű emberbarát, aki ép ekkor hátározta el magát élete végéig özvegyen maradni, nehogy egykoron népes családja elvonja őt legszentebb kötelességeinek teljesítésétől.

És voltaképen mi különös is lett volna abban, ha Matyi bácsinak voltak vala ösmeretségei mely özvegyekkel, azért ő csak úgy szerette a nevelletlen árvaikat, mint ahogyan rajtok kívül csak még — az asztaltársaságokat. Ez oldalról tehát teljesen meg lehettek nyugodva a kedélyek, ellenben nagy megdöbbenést keltett, hogy Matyi bácsi lemond valamennyi tiszteletbeli tagságairól és elnökségeiről. Hasztalan volt minden rábeszélés és deputáció, az öreget nem lehetett kapacitálni, ugy hogy a »Mindent a szegényekért« című pártfogásába csakhamar be is adta a kulesot.

És a nevezetes ténynek egy árván maradt kis leányrokona volt az oka. A szegénykének anyja hosszas betegeskedés után most halt meg, nem hagyva egyebet hátra, mint egy levelet, melyben kéri gyermekszertetéről híres rokonát, venné pártfogásába az ő kis áróját.

Az öreg ur azonnal utra kelt s pár nap mulva már magával hozta a kis Etelkát, azzal az elhatározással, hogy leendő életét minél kellemesebbé fogja tenni.

Nem is volt a leánykának olyan olyan kívánsága, amit az öreg nem teljesített volna.

Igy mult az idő, de az öreg ur élete sorjában mi sem változott, csupán a kis árva nőtt, szépült évről-évre; már-már fiatal emberek is kezdtek kerülgetni a házat, de bizony ezeket az ábrándos s kissé hideg természetű leány semmibe se vette s regényes gondolatokkal szufolt fejcséje inkább holmi földöntuli lovagokkal bibelődött.

Matyi bácsi azonban sokkal jobban szeretett

volna, ha az ő Etelkája faképnél hagyja lovagait és a szomszéd Kerekes Bertalan udvarlását fogadja el, aki gazdag és világlátott iparos volt. De hát hiába, most már késő volt kiverni a leány fejéből a regényes gondolatokat, melyek mintegy természetes folyamányai voltak annak a helytelen nevelési rendszernek és annak a ferde viszonyoknak, mely a Matyi bácsi életmódja s a leány gondolatilága között létezett.

Mint telivér agglégény azt hitte, hogy tőkéletesen eleget tett emberbaráti buzgalmának akkor, midőn a gyermeket örökbe fogadta, annak nevelését rábízta a tanítókra, ő maga pedig szorgalmasan eljárt a »Fehér denevérbe«, hol a hajnali órákig mulatott barátáival. Ilyenkor aztán gyakran megesett, hogy virágos kedélyhangulatban térvén haza, Etelkát még ott találta a zongora vagy könyvei mellett. Szólni azonban sohasem mert a leánynek, legfeljebb a gazdaasszonyának tett szemrehányásokat, miért hagyja oly sokáig fenn Etelkát.

Több se kellett! A vén gazdaasszonynak csak egy pörgött a nyelve: hogyan is kívánhatja a tekintetes ur, hogy ő parancsoljon a kisasszonynak, meg aztán mit is csináljon szegényke, csak nem társaloghat vele, a tudatlan öreg asszonnyal, aki a libákon és káposztasavanyításon kívül egyébről sem tud beszélni. Bizony ilyen körülmények között úgy segít magán a jó lélek, hogy neki ül a zongorának vagy a könyveknek s addig játszik vagy olvas, míg végre kimerülten egy ülőhelyében elalszik.

Matyi bácsi tágra nyílt szemekkel hallgatta

sek sem voltak, s tapasztalhatjuk, hogy ilyen jól fejlődött bikáért oly horribilis összegeket kérnek és fizetnek is, milyenről azelőtt fogalmunk sem volt. Mert meggyezendő, hogy minden állatnál — talán az egyedüli angol telivér lovat kivéve — első sorban a testi nagyságot fizetik meg; szarvasmarhánál, sertésnél ez természetes is, de így van ez a lónál is, hiszen nagy hintós lovakat csak drágábban lehet eladni, mint a könnyű huszár alá való lovat. Az ilyekvő gazdának tehát törekednie kell nagy állatokat nevelni, ugy azonban, hogy elérhető testi nagyságukat lehetőleg fiatal korban ériék el. Az a kérdés már most, hogyan viheto ez keresztül?

Mindenek előtt olyan fajtát kell tenyésztesre választani, melynek tulajdonsága a gyors fejlődés. A szarvasmarhák közül pl. a piros-tarka fajták bírnak a gyorsfejlődés tulajdonságával; a magyar marha már lassabban fejlődik, s ha ezt átalakítani akaróknak gyorsabban fejlődő fajlávát, jó tulajdonságából, nevezetesen szilárdságából, edzettségéből, erejéből sokat veszítenek.

A második kellek az intenzív táplálás, s ez az amit a magyar gazda nem akar megérteni, s folytonosan azt hangsúlyozza, hogy azért nem akar sokat etetni állataival, mert az sok pénzbe kerül: drága dolog. Pedig éppen az a drága dolog, ha az állatok rosszul takarmányozottnak. Ugy-e bizony elismeri mindenki: azért kell ennünk, hogy éljünk; a magunkhoz vett táplálék első sorban arra való, hogy testünkkel sulyban tartsa, testünk melegének fenntartásából elégjen s csak ha ezen szükségletek kielégítettek, fordítják a táplálék erőtermelésre, fejlődésre stb. A nagyon rosszul táplálkozó ember lesoványodik, erőtlen, a gyermek visszamarad fejlődésben.

Igy van ez az állatoknál is; a felvett takarmány egy jelentékeny része az élet fenntartására fordítatik, s egy bizonyos többlet-re van szüksége az állatnak, hogy fejlődjék, hogy erőt termelhesen. Ezen többletet minél rövidebb idő alatt adjuk meg a növekedő állatnak, annál gyorsabban fejlődik, s annál kevesebb takarmányt szükséges életének fenntartására, mert rövidebb idő alatt fejlődött ki, s így hamarabb értékesíthető.

Nem a növedék állatok koplaltatása tehát a takaros eljárás, hanem ellenkezőleg azoknak az intenzívebb, jobb takarmányozása. Ámde akármennyi takarmányt adunk is az állatoknak, csak akkor lesz nagyságbani fejlődésük szembeéltő, ha a takarmányban a csontképződéshez szükséges anyagok nagyon bőven meg vannak. Ha elegendő csontképző anyag nincs, akkor a sok takarmánytól meghízunk ugyan a növedék állatok, de nem fejlődnek nagyságban a kívánt arányban. Pedig éppen az u. n. csontképző anyagok a minő különösen a foszforsav és mészhianyú leggyakrabban a takarmányfelekből, s ezen hiány demely vidéken oly mérvű, hogy ennek következtében az egész állatállomány elcsenevész anélkül, hogy az ottani lakosok a dolog okát tudnak találni. Igen természetes azután, hogy ha a csontalap nem növekedik, a test sem gyarapodhatik nagyságban.

Erre a körülményre csak az újabb kori vizsgálódások vezették rá a szakembereket, s csak legújában sikerült megállapítani azt is, hogy a növényeknek nem elegendő mennyiségben jelen levő csontképző anyagokat mesterségesen is lehet pótolni; az ez irányban végzett kísérletek oly kedvezőek, hogy az u. n. präcipitált foszforsavas meszet, illetve takarmány csontlisztet ma mindenütt használják az állatok fejlődésének gyorsítása céljából. A takarmány csontliszt igen olcsó anyag s az állatok szükséglete oly csekély, hogy a beszerzésre fordított összeg számításba is alig jöhet. Körülbelül $\frac{1}{4}$ krba kerül egy kifejlesztett szarvasmarha vagy ló napi szükséglete. Szükséglet pedig naponként növedék borju 8—15 grammot, növedék csikó 8—15 grammot, növedék bárány 3—6 grammot, kifejlesztett szarvasmarha vagy ló 14—40 grammot. Szarvasmarhának, juhnak, sertésnek és szárnyasnak darabban vagy korpában adható, míg a lovak részére nedves zab közé keverendő.

Takarmány-csontlisztet csak teljesen megbízható helyről célszerű vásárolni, mert e präperatumot csak elsőrendű csontból szabad készíteni. Mint legjobb beszerzési forrás a budapesti »Hungaria« műtrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság ajánlható.

A ki még nem látott állatokat, a me-

lyek fejlődésük közben csontlisztet is kaptak, az ránduljon fel a legközelebbi tenyész-állatvásár megtekintésére Budapestre, s bámulva, fog gyönyörködni a szépen fejlődött 1 éves szimenthali bikákban.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Kérelem.** Lapunk f. hó 1-ével a XVI évfolyam harmadik negyedébe lépett; ez alkalommal tisztelettel kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt, azt megújítani, a kik pedig előfizetési díjjal hátralebnek vannak, azt mielőbb beküldeni szíveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék. Tisztelettel

a kiadóhivatal.

— **Járasi főszolgabírónk.** Kolbenschlag Béla 4 heti szabadságából haza érkezvén, hivatalát újból átvette.

— **Kinevezések.** A cs. és kir. déli vas-pályatársaság budapesti igazgatósága Neumeister Károly csáktornyai vasuti raktárnoki gyakornokot raktárnoki főgyűzővé. — Heucz József kezelő gyakornokot pedig állomási kezelővé nevezte ki.

— **Esküvő.** Dr. Zakál Lajos ügyvéd f. hó 15-én vezette oltárhoz Budapesten a ferenczvárosi plébánia templomban Hruska Mór budapesti magánzó kedves leányát, Berta kisasszonyt. Tann volt a vőlegény részéről Rakovszky Dezső budapesti államvasuti hivatalnok, a menyasszony részéről Tóth István csáktornyai uradalmi tisztartó.

— **Jegyzőválasztás.** A mura-keráji úresedesben volt körjegyzői állásra egyhangulag Neusiedler József eddigi helyettes körjegyzőt választották meg.

— **Athelyezés.** Hrebák Imre csáktornyai születésű zöllyomi posta- és távirtdai segédtiszt Fiuméba helyeztetett át.

— **Zala-Egerszeg új pénzügyigazgatója.** A király, mint a hivatalos lap múlt vasárnap száma hozta, Odor Géza pénzügyminiszteri segédtitkárt pénzügyi tanácsosi minőségben zala-egerszegi pénzügyigazgatóvá nevezte ki.

— **Eljegyzések.** Hirschler József nagykanizsai kereskedő jegyet váltott Lustgarten

gazdasszonyát s elhatározta, hogy nem megy többé a »Fehér denevérbe« hanem igenis itthon fog ülni az ő Etelkájával. Egyáltalán másképp fogja ő be-rendezni életét, sőt a hivatalától is leköszön, hogy a nappal is mellette tölthesse. Estére kelve azonban Matyi bácsi mást gondolt s megint csak elment a kocsamába, hoi illő komolysággal fejtegette, hogy bár családi körülményei akként alakultak, hogy neki otthon kellene ülnie, mégis, engedve a mindenfelől nyilvánuló óhajtatásnak, egy darabig még megmarad a köz- és asztali ügyek vezetésénél.

Matyi bácsi ezen, Isten tudja már hányad-szori kijelentését a társaság lelkes örömmel fogadta; egyebekben maradt minden a régiben.

Történt azonban, hogy Etelka egyszerre csak nagyon megbetegedett, úgy hogy a teljesen kétségbeesett Matyi bácsi komolyan aggodni kezdett, hogy ennek még a halál is lehet a vége. Jaj, miért is nem vigyázott jobban a leányra, aki bizonyosan nagyon meghűtötte magát.

Lelkedezve hívatta egyik orvost a másik után, kétségbeesve kérdezősködvén, nem hal-e meg a leány.

— Persze, hogy nem — mondották az orvosok — hiszen az egész baj nem egyéb, mint miakacs meghűlés, amely azonban nem veszedelmes s pár nap múlva tökéletesen el fog mulni.

De Matyi bácsi legkevésbé sem nyugodott meg, s most már éjt-napot egygét tett, hogy a kedves beteg ágya körül lehessen. E válságos napok alatt tanulta megismerni, hogy mi je ő neki ez a leány, aki nélkül most már egész élete csupa

haszontalanság volna s nem győzött elég szemrehányást tenni magának, amiért volt szive a kedves gyermeket annyira magára hagyni. De vádolta legfőképpen valamennyi asztaltársaságot és megfogadta — de most már igazán — hogy soha feljűk se megy. Hogy pedig ezen fogadalmának nagyobb fogantaja legyen, nyomban megszerkesztette a mindenféle elnökségekről, örökös tiszteletbeli és bizottsági tagságokról való szent és visszavonhatlan lemondását s nagy mérgesen alá kanyarintván nevét, kívánta, hogy az irat azonnal rendeltetési helyére jusson.

Időközben Etelka fölépült s eddigi szokásától eltérőleg kérte az öreg gazdasszonyt, engedné meg neki, hogy egyben-másban segítségére legyen, mert ezután ám ő akar gazdasszonykodni, mely kijelentésére Borecsa néni annyira elcsudálkozott, hogy szinte beleszédült s első ijedségében csak a levelemérő kanalat tudta a leány kezébe nyomni, s aztán hanyatt-homlok futott futott gazdájáért, hogy ez is a saját szemével és füleivel győződjék meg a csudáról.

Etelka pedig ép oly szakértelemmel kezelte a kanalat, mint akár a zongorát, s e perczen jó ösztöne megsugta neki, hogy azzal okoz bátyjának legnagyobb örömet, ha szakítva szentimentális gondolataival, a regényolvasás és klimpirozás helyett a sokkal prózaibb, de annál hasznosabb házi dolgokat fogja kultiválni, mi a nyakas, régi magyar szokásoktól el nem zott Matyi bácsi temperamen-tumával határozottan jobban megegyezett, mint Beethoven legremekesebb symphoniái.

Számításában nem is esalódott s mikor Matyi bácsinak délben feltálat a saját főzte ebédet, az öreg majd kiugrott a bőrből s örömenél most már csak az lett volna nagyobb, ha a derék Kerekes Bertalan is ehetett volna velük egy tállal.

* * *

Pár évvel ezután egy kis társaság ült együtt Kerekes Bertalan csinos kertjében egy dusan megterített asztalnál. Az asztalfőn, mint kiérdemült asztaltársasági elnök most is az öreg Matyi bácsi ült, éppen nagyban magyarázgatva a vármegye ügyét-baját, alig véve észre a fiatal, egészségől duzzadó, gyönyörű asszonyka serény kinálgatását.

— Egyék már, kedves Matyi eből az almásból. Tudja, ez éppen olyan, mint amit akkor főztem, mikor a betegségemből felépültem s amelyről azóta mindig azt tartja Matyi bácsi, hogy abba a paradicsombeli almák valamelyikéből kellett belekerülni.

Matyi bácsi szeretetteljesen pillantott Etelkára, majd felkiáltott:

— Sobse vittem volna, hogy egy kis almás leves meg egy kis betegség ilyen jóra fordíton mindenedet.

Kincses Béla.

Izrael nyug. izr. tanító k. leányával, Rózsika kisasszonnyal. — Edelstein Manó budapesti kereskedelmi utazó jegyet váltott Meider Márk csáktornyai lakos k. leányával, Berta kisasszonnyal.

— **Honosítás.** Báro Knezevics Viktor stridói földbirtokos öröke fogadta Dunay Angela olasz származású urhölgyet, kit magyar állampolgárrá honosított.

— **Lemondás.** Kovacsics István a csáktornyai áll. polg. fiu- és leányiskolának 14 évig volt hűséges iskolaszolgája, állásáról lemondott.

— **Uj lap a vármegyében.** Kis-Czellben „Kis-Czell és Vidéke” czimmel július 2-án hetenként egyszer, vasárnap megjelenő társadalmi lap indult meg. A lap főszerkesztője Huss Gyula, felelős szerkesztője Husvél Sándor.

— **Halálozás.** Neuwirth Mórliczné szül. Charmatz Charlotte f. hó 9-én rövid szenvedés után élete 79. évében elhunyt. Temetése 10-én volt. Nagyszánu rokonság gyászolja. Béke poraira!

— **Katonai gyakorlatok.** A Csáktornyai állomásozó dízidásosztály f. hó 22-én hat hétre Károlyvárosba és Sziszekre vonul nagygyakorlatra.

— **A Csáktornyai Szépitő-Egyesület** által f. évi július 2-ára rendezett népünnepély a kedvezőtlen időjáráshoz képest meglehetősen sikerült. Összes bevétel volt 287 frt 03 kr., a kiadás 151 frt 99 kr. Marad az egyesület javára tisztla jövedelem 135 frt 04 kr., mely összeg az egyesület pénztárába nyomban beutaltatt. Felállítottak: Neumann Sámuel 3 frt, Friedl János 1 frt 60 kr., dr. Krasovecz Ignác 1 frt 60 kr., Salon Peter 1 frt 50 kr., Pethő Jenő 1 frt 30 kr., Löbl Mór 1 frt. Ziegler Kálmán, Strigovszky N., Strahja N. 80—80 kr., Plichta Béla 50 kr., Barakkó Miklós, Neumann N., Szoltsits Mihály, Mayer Károly, Löwensohn Miksa, Petz N. 40—40 kr., dr. Hajós Ferencz, dr. Krasovecz Ignác, Viasz Nándor, Veisz Miksa, Frász Tamás, Gombóc Antal, Blau Sándor 30—30 kr., Kozma N., Neumann Miksa, Molnár Elek, Klein Mór 20—20 kr., Tóth István, Saffarics N., Hirschmann Samu. Ij. Novák Ferencz, Orbán Elek, Feigelstock András 10—10 kr.

— **Nyári menedékházak.** A bottornyai nyári menedékház vezetésével Kovacsics Józsa k. a., a beliczai nyári menedékház vezetésével pedig Kovacsics Czili k. a. ön megbizva.

— **Tűzvész.** F. hó 12-én reggel 7 órakor kigyuladt Hackl Károly vasuti vendéglős jégpinceje. A kivonult tűzoltóság a tüzet eloltotta, a pince födele a tűz áldozata lett.

— **Talált hulla.** F. hó 10-én a faczariczai erdőben egy ismeretlen, már foszlásnak indult 6 napos hulla találtatott. A csáktornyai csendőrség kiderítette a személyazonosságát Kovács Katalin csepői illetőségű 56 éves nő személyében. A nagykanizsai kir. törvényszék büntetendő cselekmény fennállását nem látván, a további eljárást megszüntette, s a hulla a dráva-vásárhelyi temetőben eltemetett.

— **Öngyilkosság.** Stridó melletti erdőben f. hó 10-én egy stájerországi ismeretlen egyén egy fára felakasztotta magát. A személyazonosságot ezideig még nem sikerült kideríteni.

— **A szegedi kiállításról.** Értesülésünk szerint a szegedi országos mezőgazdasági kiállításra a bejelentések oly nagy tömegben érkeztek, hogy a rendező-bizottság kénytelen volt a kiállítási terület szomszédságában na-

gyobb területet kibérelni, mely az állatkiállítás kibővítésére fog szolgálni. A kiállítási sorsjegyeket szokatlan kedvelő vásárolja a gazdaközönség elannyira, hogy ezidőszert alig van sorjegykészlet. A földmvelési miniszter ismét számos jelét adta a kiállítás iránti jóindulatának, mert a kiállítási törzet törvényhatóságait és gazdasági egyesületeit körlevélben buzdította a részvételre, továbbá díszes tanügyi kiállítást rendez, ahol egy minta földmveliskola lesz bemutatva a párisi kiállításon bemutatásra szánt magyar motívum felszerelési tárgyaival. Állatorvosokat rendel ki az állaeegzségügyi szolgálat végzésére. Az 1896. évi éredveji állatkiállítás turnikéjét és zászlóit a szegedi kiállítás céljaira adományozza. A komlókiállítás és a komárommgyeji méhészeti-egylet költségeit fedezi. A gyümölcsomagozási versenyre egy 100 és egy 60 koronás díjat ad. — Ujában Jász-N.-Kun-Szolnok vármegye törvényhatósága 100 frtot, az esztergomi érsekség uradalmi központja 50 frtot, az Urlovasok Szövetkezete 300 frtot és Dungserszky Lázár 100 frtot adományoztak a kiállítás rendelkezési alapjának. — **M e z ő g a z d s á g i p a r i k i á l l í t á s .** A szegedi kiállítás ipari csoportja rendkívül gazdagnak ígérkezik. — Több mint 40 városból és községből mintegy 120 kiállító több ezer tárgyval van ezen csoportnál bejelentve. A jelentkezők számát tekintve a közönség előnyeinél fogva Szeged áll első helyen. Innen több mint 30 kiállító van eddig bejelentve és pedig a szegedi kenderfonó gyár, az újszegedi kenderkikészítő és szövőgyár, két kocsijárató, két szalámigyár, több szíjgyártó, kötelek, kádár, késes, bádagos, hentes, talicskakészítő, szappanos, fazekas, papucsos, seprőkészítő, szeszfőző, tarhonya, paprika és káskakészítő, takaréktűzhely, jégkészény, borpérs, állathelyező stb. tárgyak vannak bejelentve. Bács-Bodrogvármegyéből több mint 40 kiállító jelentkezett. Budapestről szintén számos gazdasági különlegesség van bejelentve; Debreczenből és vidékéről szür- és szürszabó munka, kufacs stb. Képviseivel vannak nagyszámban távolabbi városok is. — **A z o r s z á g o s k e r e s k e d e m i m u z e u m** szintén ki fogja állítani egész házipar: gyűjteményét. A szegedi nőipariskola női kézimunkákat állít ki. Fa faragványok is vannak bejelentve. Tápé község külön egy gyékényszövő házat fog fölállítani, melyben a gyékényszövést állandó munkában fogja bemutatni. Mindezeket túl fölörholhatatlan sokasága van bejelentve azon apró tárgyakkal, melyek a kiállításban állandó vásári jelleggel bíró forgalomra számítva eladásra fognak kirakatni. A külföldi gyárosok czikkei visszautasítottak, azon különlegességek kivételével, amelyek Magyarországon nem készíttetnek, de a gazdák háztartásában szükséges czikkek.

— **Legujabb szenczáció.** Szinte hihetetlen, mire képes manapság a kereskedők életmésége. A hir. eves P á r i s i N a g y Á r u h á z (Budapest, Kerepesi-ut 38) oly párállan kedvezményben részesíti vevőit, mely általános feltűnést kelt. E fenomenálisan berendezett áruház ugyanis fényképészeti műtermet létesített, ahol bármely arckép után egy művészies kiállítású 60 cm. magasságú fényképét készített s ezt vevőinek minden 10 frtyi bevásárlásánál ingyen adja, csakis a díszes papírkertért (passe partout) számít fel 1 frt 50 krt. Valóban csodálatos, hogyan lehetséges ez, mert a kép oly szép kivitelű, hogy 10 frtot testvérek között is megér, az árak pedig, legyenek azok: diszmi- és játékarúk, porcellan-, üveg- és bőrárak, vasbuto-

rok, férfi-, női-divatárak, teljes konyhaberendezések, nászajándékok stb. mind szolid, jóminőségűek és amellet olcsók. Az árak szabottak, miattul tulkövetelés is ki van zárva. Kívánatra képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld a cég.

— **Vétkes gondatlanság.** Özv. Saffarics Antalné szül. Kollárics Erzsébet dráva-csányi lakosnőnek 2 éves Antal nevű fiacskája forró vízbe esett, a mely annyira összeégette, hogy mire a vízből kivették, sebei következtében meghalt. A megejtelt vizsgálat vétkes gondatlanságot állapítván meg, az esetre vonatkozó iratok a csáktornyai kir. járásbíró-sághoz tételtek át.

— **Vizbefulás.** Filipán János zrinnyifalvi földmives, 29 éves, nő, egy gyermek atyja, a Drávába fuladt, holttestét a víz a partra vetette ki, ahol rátaláltak.

— **Öngyilkosság.** Vogler József csáktornyai dzsidás gyógykovács, 28 éves, Varazsdon ismeretlen okból agyonlötöte magát, hol eltemették.

— **Lopás.** Kozják Ignác csáktornyai cselédétől f. hó 10-én virradóra 12 frt értékű ruhaneműt lopott el. A csáktornyai csendőrség kiderítette a tettest Saffarics Elek felső-mihályfalvi illetőségű csavagó cseléd személyében, ki ellen a feljelentés megtétetett.

— **T. olvasóink** figyelmébe ajánljuk Orlai Sándor Palais Royal áruházát, (Budapest, IV. Kónonaherzeg-utca 8.) hol ezer és ezer szebbnél szebb tárgy van állandóan kiállítva. Különösen felemlítendő: gyémánt utazót ókszerék, valódi arany és ezüst foglalatban, keleti gyöngyutazatok, párisi legyekök, nászajándékok u. m. china-ezüst árak, broce-dísz-álló órák, zselórak, bór-díszműtárak, ezüst botok, peluche- vagy bór varró- és ékszerdobozok, arany- és bór-övek stb. Képes árjegyzéket ingyen küld a hirvesz cég, mely meg nem felelő tárgyakat visszavesz.

— **A Horgony-Pain-Expeller** igazi, népszerű házi szeretelt, mely számos családban már több mint 27 éve óta mindig készletben van. Hasfájásnál, esipfájdalom, fejfájásnál, közhvényélnél, esuznál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító-hatásúknak bizonyultak, sőt járványkórna, minő: a kolera, hanyóhasfolyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő házi szer jó eredményel használtatott bedörzsölésként az influenza ellen is és 40 kr., 70 kr. és 1 frt üvegenkénti árban a legtöbb gyógyszerárban készletben van, hanem bevásárlás alkalmával mindig határozottan: mint »Richter-féle Horgony-Pain-Expeller» vagy »Richter-féle Horgony-Liniment» kérendő és a »Horgony» védjegyre kérvény figyelni.

Vasuti menend a csáktornyai állomásánál. (Érvényes május 1-től szeptember 30-ig.) a) Déli vasut. Erkezik Kanizsa felől: d. u. 4:01 gyvsv., d. u. 12:58 gyvsv., este 8:12 gyvsv., éjjel 1:07 gyvs., reg. 5:51 szv. — Indul Prágerhof felé: d. u. 4:15 szmv., d. u. 1:01 gyvsv., éjjel 1:10 gyvs., reggel 6:06 szmv. — Erkezik Prágerhof felől: reggel 4:36 gyvsv., d. e. 10:50 szmv., d. u. 3:59 gyvsv., este 9:55 szmv. — Indul Kanizsa felé: reggel 4:39 gyvsv., reggel 5:52 gyvsv., d. e. 11:00 szmv., d. u. 4:02 gyvsv., este 10:07 szmv. — b) Magy. államvasut. Erkezik Kis-Czellről: este 9:42, Z.-Egerszegről: reggel 8:40. Indul Kis-Czellre: reggel 6:04, Z.-Egerszegről: d. u. 4:28. — Erkezik Zágráhból: d. e. 10:55 és este 9:30. Varazsdról: reggel 4:18, reggel 5:38, d. u. 12:50, d. u. 3:50. Indul Zágrábra: reggel 4:44 és d. u. 4:25. Varazsdra: d. e. 11:44, d. u. 1:20, este 10:17. *Novitársokba:* reggel 6:15.

Felelős szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF

Kiadó és lapfajdos:

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR).

Sve pošiljke se tičuće zadržaja novinah, naj se pošiljaju na me **Margital Jožefa** urednika vu Čakovce.

Izdateljstvo:

Knjižara **Fischel Filipova** kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tijeđen jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto 4 fnt

Na pol leta 2 fnt

Na četvert leta 1 fnt

Pojedini broji koštaju 10 kr

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Službeni glasnik: »Čakovačke Šparkasse«, »Medjimurske Šparkasse«, »Šparkasse Okolice Čakovca«, i t. d.

Posle egzamena.

Po varaških i po seljskih školah su već zveksinim prešli izpiti, po kojimi roditelji pak rado vu svojem krugu vidiju svoje dēte. Jezero i jezero roditeljev je točilo vesele suze i čez ovih suzah veselja je med ufanjem i staranjem gledalo proti dojdućem vremenu. Ne svaki stareši. Jer žalostno, još se navek najdeju s lepim brojom takvi roditelji, koji školu za nepotrebnu i za potrebnu zločestoću glediju. Još je dosta takvih, koji si misliju i veliju, da zakaj je znanost? Za gospodu je samo pisanje, čitanje, računanje. Pak je zadosta takvih koji decu samo zato pošleju vu školu, da se doma nepoletava, pak doklam je v školi, neprosi kruha. Kak dojde protuletno vreme, počne se nepriklipa s navučiteljom, občinskim poglavarstvom i s roditelji jer pod jednim zaostajaju deca iz škole. Zakon pak nepozna šalu. Zapoveda, da dēte od 6-og leta do 12-oga v svagdašnjju, a od 12-oga do 15-oga v nedeljnu školu mora idli.

Ono, tuliko spomenjeno »dobro vrēme« — koje pak je samo zato dobro, jer je prešlo — kad je samo on pošiljal dēte v školu, koj je štel, nebude više nazad došlo; hvala Bogu, da mu je kraj. Znanost sve države s zakoni zapovedaju i jaj nam, ako, doklam okolo nas svaka država veliku brigu ima na odganjanje dece, bi mi pak dopustili, da ona odraseju, kak šumsko drvo. Samo oni orsagi i on narod more nekaj postiči, koj i more dokazati, da: »Više s

pametjom, kak s jakostjom« čini. Pamet pak se vu školi izobraživa.

Ali škola je samo onda zaistino blagoslov, ako roditelji prerazmiju njezino potrebnost i sreću, pak ako nevništiju ono doma, kaj škola zazidje. Denes već v opče moremo rečti, da v školah od 6—15-oga leta se more svako zdravo, pametno dēte tuliko navučiti, kuliko je potrebno jednomu seljskomu gazdi ili kojemu rukotvorcu. Osobito vezda; kad na sve strani orsaga se delaju gospodarstvo-opetnične (nedeljne) škole.

V starim vremenu se komaj kaj pisati navučilo dēte. Denes već se ni samo pisati, računati, čitati vučiju deca, nego se z vekšinom spoznaju s povestjom svoje domovine, zemljopisom i s tudjimi orsagi. Sa svem ovim bude bogatešo dēte. A koji roditelji su tak srečni, da zvun seljske škole moreju još v višeše škole pošiljati svoje, oni si moreju v njih zbirati. Negda su samo gimnaziali bili, denes su već gradjanske (purgarske), rukotvorske, trgovečke škole, pak posle jedno par letnoga vučenje k kruhu zajde diak, koj se trsi. Vučenje decal bormeš peneze košta, ali oni penezi, koje natq obrnemo, obilno nam doneseju kamate i proti detetu zagrešimo, ako sve doma zadržimo, čemo pak onda taj konec zna biti, da i tak mali imetek se razdrobi. Tak dojdeju onda koreniki dobroga gazde na težački kruh. Mudro včini dakle svaki onaj otec, — koj si — samo jednoga sina drugi doma za gazdu, a druge pak na drugi stališ ravna. Denes već na rukotvorstvu se sto i sto dob-

rih meštrijah ponudjava, pak i najsiromaškeši človek more svoje dēte k dobromu i sigurnomu kruhu spraviti. *Samo treba hoteti!* Netreba veruvati, da prek seljskoga hatara je konec svetu. Veliki je taj orsag, pak jezero i jezero načinov je da si moremo pomoćti. Ali glavno je: vući se i obražuj se.

I nevučnoga zna sretuvati slēpa sreća, ali samo nevučen, bedasti človek se ufa v slepoj sreći. Svaki človek je kovač svojoj sreći, pak je dobro, ako imamo sreću, ali glavno je: znanost, duševna i srčena gladkost, krotkoća. Onih je vezda i buduće, koji se vučiju, *koji školu za blagoslov držiju.*

Dajmu hvalu Bogu, da nam je decu obdaril s pametjom, močjom, marljivostjom. Drugo onda od nas stoji. Pak jeli ima oca, matere, koj nebi voljil stretnost svojega dēta? *Bedak je, i zagreši koj je proti tonu!*

Majezen Ferencz
neitelj.

Iz povesti Magjarske.

Dalje

Vu ovo vrēme su turki pak gustokrat vdrli vu Magjarsku. IV. Sixtus papa je Matjaša prosil, da nek ide proti njim, a čelom pak se je sa crkvenim zaključem grozil, ako ne budeju Matjaša pripoznali za kralja. Ovi su sada 3 ljetni mir sklopili sa Matjašom.

Z A B A V A

Janžec.

Pod imenom »Janžec« se razmeva neka tajna moč, koja izbilja neexistira ali u fantaziju i u pripoviedke dobro pasa, jer kak se liepo dade pripoviedati o sakritom bogatstvu, ako imamo prstena janžeca, skojim kad se klaffer debelih željeznih vratih, za kojimi je to bogatstvo, dotaknemo, ova se samo širom otvore bez ikakove sile, a mi onda to zlato, srebro i drago kamenje samo u vrieća grabimo i svaki dan po — bogatstvo hodimo, dok janžeca neizgubimo. Onda je prestalo sve, kroz vrata željezna već nemremo, jer takove sile niema, koja bi ih moguće bila obrorila, a janžeca smo izgubili, te ga neimamo, koj ih je svojom skrovnom močjom, ako smo se ih šnjim samo doteknuli, širom, kak vuličnu lesu, kad se voz siena u dvorišće vozi, otvoril.

Anda sada znate, kaj je »janžec«, niemci mu vele »talisman«, a magjarski, neznam kako se veli, ali mislim da i vi mnogi nezate, dok nepogledate u lexicon.

Na velikom sejmju u Tiflisu — to je

glavni varaš ruske Armenije, — je sedel stari i siedl Jussuf, koj je bil glasoviti pripoviedač bajkah, pak je iz toga u Tiflisu živel, a ktomu je bil uzor krieptih. K njemu su dohadjali mladi i stari, pak su dali za mali novac po koju bajku od njega pripoviepati, kaj je on tak dobro znal, kak nitko drugi.

I na sejmju je tu sad pod šatorom čekal, dok bi si tko dal pripoviedati, za da po niešto zasluži. — Baš si je promišlaval, kak čudorednost danas sve više propada, kak je miesto čudnosti, umierenosti i krieptosti, divlja čud se na tronuš sela, te je prostota i surovost u obče mah preuzela, osobito pak u postupanju se ženami, koje su muži dapače kak niemu životinju batinami i korbači zlostavljali I danas nebi škodilo, da gde tko vrhu toga promišlava! No, pustimo to, — Jussuf anda sedi pod svojim šatorom, promišlava i čeka.

I nut, dojdju nekoliko mužev i mladičah pod njegov šator pak ga zaprose, da bi im hotel jednu svojih liepih bajkah pripoviedati. Jussuf ovde zgrabi priliku oberučke, pak da mladež barem toliko popravi koliko moguće, pričme pripoviedati:

»Negda u staro vrieme je ovde u Tiflisu živel nieki mladič imenom Haim, on je bil tak liep, da čim se je na ulicu pokazal, sve žene i dievojke su se za njim zgedavale, — kak pravovierni Allahovi za grobom proroka Muhameda. Ali providnost, koja mu je liepotu i veliko bogatstvo ktomu podielila, zaboravila mu je rečenim kinčom i dobroga čuvara postavila. I tak se je onda dogodilo, da je Haim svoje bogatstvo, miesto, da bi se ga umierenou užival, kakli on pravi okoriei razsipnik razsipaval. Na skoro celi Tiflis nije o ničem drugem govoril, kak o Haimu i njegovih bedastih činih. Tu nije bilo oženjenog muža, koj nebi po njem u veliku srđca i duše borbu bil opal, a opet nijedna dievojka nije bila pred njim i njegovom prevzetnostju sigurna, a njegova liepota i bogatstvo ga je dvostruko pogibeljnim učinilo, za siromašne, makar inače i krieptne dievojke.

Haim je bil od meštrije zlatar, ali u njegovoj zlatarskoj kovačnici su si liepo počivali kladivec i pilak, ali zato ga je bilo najti u svakoj krčmi sa zbog glasa dievojkami i drugim raznimi protuhami. Tu se je pilo i ružilo do ranog jutra, a onda se je

Ali kak su čehi vidli, da se Matjaš proti turkom spravlja, su lukavoga Fridrika prošli, da se njim pomore osloboditi od magjarov. Ov pozabeči, da rasvo on i papa su nagovorili Matjaša proti čehom, je sada radostno dal vojsku proti Matjašu, misleći, da mu tak leži izplati on veliki danak, s kojim je Matjašu dužen bil. Ali Matjaša je ni bilo lahko zigrati. On je na hitrom sezнал stvar, išel je proti Fridrikovoj i Českoj vojski, nje okolo vzel, sa gladom nje trapil tak, da su se Kazmēr i Vladislav sramotno predali i z novič mir sklopili sa Matjašom.

I Fridrika je dobro osramotil Matjaš. Ov lukavec se nikak ni mogel navčiti, da poštuje danu reč, zato je Matjaš z novič peljal vojsku proti njemu. Fridrik, kak je to počul je vu Linc skočil, odkud je Matjaša, gdo je već 70 gradov prevzel i samoga Beča pod zaključom držal, za mir prosil. Matjaš je zatem i na prošnju pape sklopil mira sa Fridrikom; ov je samo moral vnogo platiti i zvun toga više gradov odpustiti Matjašu.

Od vezda je Matjaš svu moč proti turkom obrnul. Na pomoč su mu bili njegovi izvrstni vojvode, koji su verno branili domovinu. Takov je bil Báhory István i Kinizsy Pál.

Kinizsy je bil sin jednoga mlinara, ali zbog čudnovate jakosti ga je Matjaš vu svoju vojsku primil i potlam temeškim županom postavil. On je pokazal, da je vreden na to, jer doklam je Matjaš sa Fridrikom imel posla, je viseput obranil domovinu od turkov.

1479-oga je 60 jezer turkov vu Erdelj vdrlo i nesmiljeno haračilo. Báhory erdeljski vojvoda je na hitrom po Kinizsy a poslal, jer se sam vu svojoj maloj vojski ne jako ufal. Ali još prije, kak bi bil Kinizsy došel sa turki sa velikim plénom hoteli ođiti. Báhory, da njim to pripreči, se je na »Kenyérmező« (blizu Gyula- Fehérvára) sa svojom malom vojskom pobil sa njimi. Ali kaj je bila njegova vojska proti turkom! Za par vur je već Báhory 6 ran dobil i već su dva konja sterlilj spod njega. Več su skoro pobeči hoteli magjari, kad su se zmed bregov čule „Gde si Báhory“ reči. Svaki je znal, da je Kinizsy tu. Magjari su novu voľju dobili proti turkom, a kad se je Kinizsy, gdo je vu svakoj ruki jednu sabľju držal,

sa svojom svojom vojskom na turke hitil, ovi su bili tak rekuć pogubljeni. 30 jezer je mrtvih ostalo, a koj je živ ostal je bežal kud je mogel. Po ovoj ljepoj pobeđi je veliki aldomaš bil, gde je Kinizsy po gostbi jednoga med zube za lasi, a dva turke pak vu ruke prijel, i ovak plesal. —

Med tem je Fridrik pak pretrgel mira. On je sve znal obećati, gda je vu sili bil, a potlam pak je ni obdržal. Tak je i vezda bilo. Danak, ni samo da nije dal, nego je sa vojskom vu Magjarsku počel vđirati. Matjaša je to jako razsrdilo; ni je hotel već poslušati na prošnju pape, nego je v Austriju vudril, više gradov prevzel, med njimi i Beča, kojega glavari su svečano prisegli Matjašu podložnost.

Matjaš je jako ljubil knjige. Vu Budimu je imel knjižnicu, koja je iz 55 jezer vu baršun i zlato vezanih knjigah stala. 1472. je vu Budimu tiskaru postavil. Vu više mestah je škole postavil. Hotel je nadalje takvu višešu školu sazidati dati, gde bi 40 jezer vučeniakah zišlo, ali ga je vu tem priprečila smrt.

Puka je jako ljubil i njemu svigdar pravicu dal. Vnogo put je sam, vu seljačku opravu oblećeni. — išel okolo. — da pregledne, jeli gospoda ne postupaju hudo sa pukom. — Kad je rimskoga oca pape poslanik bil pri Matjašu, da ga pomiri sa Fridrikom se ni mogel načuditi nad mudrostjom i čudorednostjom Matjaša. Sv. otcu je med vnogimi i ove reči pisal: „Gledajući njegovu dušu, govora navade, vu hrabrosti i unnosti sve one vladare preteče, koje poznam. To je jeden neumorne duše kralj, sa čeloma hrabren, više děla kak govori. Ako se nazad povrnem, tuliko imam povedati od njega, kaj tvaja svetost vu velim krstjanskim svetu ne naide takvoga, koj bi samo spodoben bil njemu.“

I za svojega sina se je pobrinul Matjaš. Prva žena mu je na hitrom vumrla, niti od druge žene Beatrice je ni imel sina, nego nezakonitni sin mu je bil Corvin Janoš, kojega je kralj jako ljubil. To nije bilo po volji Beatrice, zato je kralj prisegu željel od velikošov, da drugoga ne budu zebrali za kralja, kak Janoš.

Vumral je vu Beču 1490-oga, tri dni po cvetni nedelji, vu 47 ljetni dobi svoga života. Na cvetnu nedelju je na tešče malo duže vu cirkvi bil, kad je dimo došel je fige prosil za jesti, veliju da je fige otrovala Beatrixa, i od ovoga je za tri dni od velike muke vumral.

Spomen mu je zabilježen vu srdcu puka magjarskoga, kojega je svigdar obranil i pravicu mu dal, i koj se još vezda zamisli na njega, veleć:

„Vumral je Matjaš, ta su pravice!“

(Dalje sledi.)

Loparits.

KAJ JE NOVOGA?

— *Prosimo naše poštuvane predplatnike, naj nam vu tretjim fertalju predplatne zaostatke čim predi pošleju i predplate ponoviju.*

Smrt Gjure, ruskoga nadkneza.

Miklōsa II-oga ruskoga cara je velika žalost postigla. Gjura, na kojega je ruski tronuš čekal, je v pondeljek vumrl. Već je od zdavnja bil smrtno betežen. Ali ruski doktori su zaisto čudo učinili s njim, da su mu njegovog života za pet—šest ljet dugšega učinili. Ali ra noj smrti ipak nise mogel vugnoti. Posle smrti svoga oca III-oga Sándora je vezdašnji II-gi Miklōs stupil na tronuš i tak prestoljanasledništvo je na Gjuru nadkneza zišlo. Nego je svaki znal, da mladi, lēpo znanostan prestoljanaslednik teško da bude stupil na tronuš, jer teška prsna bolest čim prije ga v smrt poruši. Podjednim se po južnih stranah zadržaval, ali i tamo ga je višekrat krvni otok poiskal. — Pri zadnjem razlevanjem su mu doktori rekli, da najbližnje razlevanje bude mu konca napravilo životu. I tak je i bilo. V pondeljek se završil njegov žitek. Na taj glas su po Pěterváru sve štacune zaprlj, po hízah črne zastave obesili.

Mesto žetve tuča.

V okolici Mohácsa, v hataru Lancsuk, Himesháza Szabar i Somberék zvane občine je prošli tјeden velika tuča bila, koja je na mestah tak dehela bila, kak kokošino

stoprv ta zalumpana družba razne mrzke popevke tuleć, domov odpravila. ovak je to išlo dan na dan, i Haim je Bogu, koj ga je imetkom i liepotom nadaril blazenjem i špotnicami zahvaloval tak, da je njegovo razkalašeno življenje i nezahvalnost prama Bogu, već pričelo svim onim dozlogrdjivali, koji su božanstvo poštuvali a dobro cienili i ljubili.

Ali kaštiga nije dugo izostala, jer, liepota nije šuma u kojoj bi divlja zverad slobodno haračila, već je liepota vrt, koj mora imati pazku vrtlara; a tko od svoje jakosti podjedno odhitava a nikada neprilaže, on je spodoben razsipniku, koj svoje novce kroz oblok hiće, miesto da je na hasen obrne.

Haimova liepota je izginjavala, kak snieg na suncu, njegova cvatuća lica su povehla i pobliedila, a svietlost njegovih očih je potemnela i glas mu je postal hrapav. Ali sva ova njegova povehnjena vanjština još je bila preliepa proti njegovoj pokvarenoj duši. Plamen strastih u njoj je izgorel a samo je još ostal pepel zdvojnosti.

Jednoč se je bez počinka po postelji obračal i zdihaval. Obuzeta ga je misel na njegovu prvu mladost, mislil je na svog

starog oca, kojemu je svojimi zlimi dieli život prikratoval, a kip njegove matere se mu je prikazal, kak ga plućača g'eda. I na jedan krat ga je neizmerna, duševna bol spopala, a požalovanje za počinjene griche mu je srdce paralo tak, da je krivilo, I on se je na svojem ležištu iznova počel na jednu i drugu stranu obračati i hitati, kak da leži na brani sa stotinami čavli.

Sad se na jėdan krat otvore vrata i u sobu stupi u bielo oblećena, osobite liepote i mlada ženska spodoba, koja stupi k postelji i milim zvonkim glasom reče:

»Haim, jeli se zaluješ za počinjene pustolovine i jeli se hoćeš opet vratiti k dobromu?«

»Hoću« — odgovori Haim — »Ja se hoću popraviti! Tko si goder ti božji stvor, pomozu mi, oslobodi me ove neizmerne duševne boli!«

»Budi miran, Haim, pak se ufaj!« — veli mu prikaza — »Ja ću ti dati »janžeca«, koj ima u sebi to moć, da te oslobodi. Ako budeš istoga čuval kak svoje oko, ako budeš na na njega pazil, da ga zamazana ručka se nedotakne i ako ćeš ga cieniti tak visoko, kak uspomenu na svoje roditelje, tak

ćeš sigurno ozdraviti, mir i pokoj će se u tvoje srdce povrnuti i tvoje noge budo po samih ružah hodile. Ako li pak istoga ne budeš poštuval i ljudem na smieh izvrgaval, onda ćeš hiljadu krat nevoljniji postati nego li si danas. To si zapamti Haim!«

Kad je prikaza to izgovorila, činilo se je Haimju, kak da mu meće svoju mehku ruku na njegove trudne oči, njegov nemir i njegove duševne boli su onim hipom prestale i on ugodno zaspi.

Kad se je u jutro probudil, padne njegov prvi pogled na janžeca, prime ga, zkušuje velikom zahvalnostjom, te se na kolienih klečeć zagovori, podpunu se držati riečih, koje je nočas od dobre vile čul i koje će ga na pravi put dopeljati.

Nije dugo trpelo, i eto došli su njegovi prijašnji pajdaši larmom i halabukom te su Haima hoteli opet, kak navadno u nečisto svietlo veselje odpeljati. Hiljada nitih ga je vlekto tam, te je komaj strasti odolil i sam sebe preobladal, ali kad je svojega janžeca pogledal, dobil je jakost, da se je svojim zavediteljom mogel iztrgnuti, te je doma ostal. Sad je otišel u svoju kovačnicu, gde su se već hrdja i pavučine nastanile, te je

jaje i zito je na nikaj dela. Kvar je tak jedan million forintov, zmed kojih je komaj polovica osigurana.

Dugi život.

Lépi život se je dočekala jednoga plebanuša mati v Kun-Szent-Mártonu, koja je 98 ljet živela. Njezinu smrt ne više, nego samo 114 obiteljski članov oplakuju. Ima 6 dece, 31 vnukov, 77 pravnukov. Sveskupa je bilo 190 potomakah, ali vnogi su spmrli i tak njih je vezda samo 114 ostalo.

Nepazljivost.

S nabitom oružjem su se već vnogi vkaniili, jer na lehkoma su se igrali s njem. Najedenput od dvéh nesrećah dobimo glasa. Jedna nesreća se u Sátorstye puszta zvanum mestu dogodila. Jauch Ferencz poljodjelavec je zdoma ođišel s svojom ženom, sedam ljet staru pucku svoju si je doma ostavil. Pucka je dozvala k sebi decu suseda, da se igraju. Med igrum je susedov dečec zapazil pušku na steni. Doli ju je zel i počel je drugu decu s njom plašiti. Nabitá puška se med tem sprožila i zabludjena kugla je pucku pri srcu zgodila, tak, da se ona mrtva skup zrušila. Kotarski sud je zaradi nebrizljivosti podigel iztrugu proti roditeljom. — Druga nesreća se pak v Abauj-Szántó dogodila. Lánecz János krojački pomoćnik je v nedelju pred poldan z cirkve dimo pratil ženu i čer stražara reštah. Tam se onda pomoćnik počel igrati s na stolu ležećom i s nabitom pištolom. Pištola se iz nenada sprožila i kugla je v čelo žene odletela. Nesrećna žena se odmah skup zrušila, v špital su ju odpejaljali, gde se vezda s smrljom bori.

Cigani.

V Sagló Tarjánu su se ove dane cigani nastanili. Kad su deca iz škole dimo išla, jeden cigan je v jednoj na stran ležećoj vulici pograbil čerku prvoga Kasnara, vustá njoj zaphal, ruke zvezal i na kola hitil. Po svetlum danu se to dogodilo, pak kaj bolje, nego to kaže sigurnost ciganov, da su jošće po celi občini išli s temi kolami. Strašno prestrašeni roditelji su zdobjno iskali svoje dete, jer je zniknulo. Njihova žalost se onda v nedelju na veselje obrnula, jer jedna seljača je pucku v dobrim zdravju, našla. Ona žena se je v subotu pod večer dimo trsila. Med putom je na ciganskih kolah ženskoga

škriljaka zapazila, kojega kad bi bolje pogledala, svu jednu plaćuću gospodsku pucku vidi v kolnim košu. Odmah je stela dete vun zeti, ali nevaljanci su se suprot stavili, pak samo z pomoćjom svoga muža i podsiloma su mogli dete od budućege žalostnoga kruha osloboditi.

Greš zvonara.

V Bács-Vaskut zvanój občini su se ove dane črni oblaki zhadjali po nebi i zvonar, da seljski navadi zadosta vćini, ođišel je v turen zvonit. Ali bliskavica i grmljavica ga je tak sprisrašila, da je pozaboil zvoniti i ođbežal je z turna. Jeden del sela je onda tuča potukla bez svakoga zvonjenja. Obćinari su nato sednicu držali, v kojoj su jedno glasno dokanćali, da se zvonar ima vun hititi z svoje službe, jer on je zrok kvaru sela, zakaj nije zvonil.

Igla v požaraku.

Kien Henrick željezničkoga predstojnika žena iz Vizvara je na skorom tri mesece z nepazljivosti pogutnula jednu iglu. Doktor, kojim je svojega betega obtužila, su samo za šalu držali to stvar. Igla je jezda s glavom napred pod jezikum sama došla vun. Od mukah neslopodjena žena za zahvalnost je s tom iglom jedno lépo nebo svezla cirkvi Vizvára.

Lépa példa.

V Perbet zvanój občini se dogodilo, da su se školska deca kupala v jedni veliki mlaki, koja je po mestah 4—5 metrov gluboka. Jeden školski dečak je na jednu takovu glublinu zašel iz koje nise mogel osloboditi, počel se vtapati. Pajdaši su preplašeno na suho bežali i za pomoć vikali. Tamo se šetal Mintsek Antal kapelan, koj kad bi začul vikanje, tam se požuril. Videći smrtnu nesreću dečeca, s opravum se metnul vu vodu, na ono mesto, gde se dečak zadujić gori metnul i opet zniknul, srećno je našel dete i vun je donesel. Doklam bi poleg vikanje roditelji i drugi mužki s vužami tam došli, već je Mintsek kapelan na pregu pod obranbu zel oslobodjeno dete.

Nadjeno telo.

Poleg domaće željezničke postaje stojećoj, tako znanój »Facarnica« šumi su v pondeljek jedno mrtvo žensko telo našli,

nutje poštujuć, tiho, strahopoćitanjem i čedno oko njega stali i nitko nije nit čmrgnul. — Poslie dugog časa zapita jedan izmed njih:

»A kakov je to bil janzec?«

Na to spusti Jussuf ruke od očiu i veli čvrsto:

»O vi bedaki! Zar je Allah vaše oči posve tminom prevlekel i vaša vuha posve zaglušil proti glasu razuma? O vi nikaj nemisleći bedaki! Janzec, koj je Haima od sigurne propasti obćuvál te ga k dobromu natrag dopelal, bila je žena — vierna plemenita žena, čistog ponašanja, kripostna i u ljubavi požrtovana.«

Ovak je govoril Jussuf, stari pripovedač bajkah iz Tiflisa, a oko njega stojeći muž i mladići su posramljeni oborili oči na na zemlju te su obećali pobolšati se i ženu poštuvali, kak svetlost svog oka, kak janzeća svojega življenja.

Em. Kollay.

koje je već čez više vremena moglo tamo biti. Na javljenje jednoga željezničkoga težaka su spregledali mrtvo telo i našli su pri njoj jednu, na Kovács Katalin ime postavljenu knjigu. Mrtvo telo su odpejalji na nedeličko grobje, gde bude paranje pokazalo dotičnoga zroka smrti. Čakovečki kotarski sud je vu tem pošlu podigel iztragu.

Nepazljivost.

V Šamšom zvanój občini kak nam odonut pišeu, se nesreća dogodila s jednim detetom. Aichler Jakob zvanoga oca dve ljet staro dete se nekak na orsački put odvleklo i v prah se spravilo igrati. Okolo njega nije bilo nikoga i čez telo v prahu igrajućega deteta su jedna leteća kola išla. Kopite kojnov su zritale dete i rano su vćinile na mesti srca. Kola su ođišla i rodilji su grozovito zmrcvarjeno telo našli si na putu.

Cigani.

Iz Arada nam pišeu sledeće: Preplašeno je dobežal k redarstvu prisežnik z Perjámos zvane občine. — »Prosim jeli nije bila tu kakova trupa ciganska?« — »Jest došla je, odgovoriju pri redartvu — ali smoju v Zimánd Ujfalu občinu odpratili.« Nato su se prisežnik i dva žandari na kola seli i tirali proti Zimánd Ujfalu občini za cigani, koji su ove dane v Perjámos zvanój občini v četiri mestah pokradu vćinili. Najprije su v jednu krčmu vudrili, gde su ladleka gori vtrgnuli i z jedne knjige 2 frte odnesli. V naglosti su pozabili knjigu gori zdići, pak bi pod knjigum 1800 frtov našli. Kad su korake čuli, stiba su se z krčme vun potegnuli, jer su se bojali, da su njim žandari na tragu. Jeden noćni stražar je došel, pak se tak prebojal od njih, da je pobegel i skrill se. Zatim su cigani jednoga štacuna razbili i odnesli odonut 32 svilni rubcov i jeden rud salame. Od jednoga glazara su 200 frtov, od jednoga barbéra 130 forintov odnesli. Žandarstvo je oko Zimánd-Ujfalu jako išće, ali dosada zabadava.

Medved pred sudom.

V Aradu je krljevski kotarski sud v čudnovatim pošlu moral suda donesti. Jeden seljak je od jedne dovice, koja je više divji zverinál imela, kupil jednoga medveda za 115 frt. 50 kr-ov, da s njim, od sela do sela plesajuć, si zasluži svog svagdašnjega kruha. Dimo dojdjući, probal je medveda, ali on nikaj nije štel tancati, sam je tulil i plantal. Seljak je k živinskomu doktoru išel, koj, kad bi spregledal medveda, konštantal je, da na podplatu ima nezvračljivoga betega, poleg kojega nemre tancati. Seljak je zdvojno bežal nazaj k ženski veleć njoj. — »Dajte mi nazaj 115 forintov jer medved netanca... je betežen!« — »Vezda je već kasno, odgovori žena, prije bi to morali zapaziti.« Žena nije popustila, racz pak je tužil. V svojoj tužbi je pripraviljen svojega medveda k sudu odpejalji i tancanje probati — »Nek vidiju gospoda — veli — zotim medvedom nigdar ni jednoga krajcara nemrem si zaslužiti.«

Dobre žepne i sténe vure za fal cénu moći dobiti pri Pollak Bernatu vurarum vu Čakovcu (Pijac, Šparkassa). Pri njem se uzimljeju vure takaj za popravek za fal cénu.

hotel delati ali mu je kladivec izpal iz mlehavé ruke. On je pričel zdvajati, ali janzec mu je opet ulevál ufanje i jakost, i za kratko vrieme su već susedi na svoje čudo mogli čuti veselo kovanje iz zapašćene zlatne kovačnice. I one negdašnje stare piesme se je opet naučil popevati te su sada, kak i negda, susedi i susedice prislušćivali njegovomu liepomu popevanju.

I ovak je to sad išlo dan na dan. Više krat je Haim hotel popustiti, te ga je nekaj opet hotelo odvleći u krčme, ali uvijek se je opet sietil janzeća, koj ga je oslobodil i obćaćil, te se mu je uvek opet povrnul prijašnji mir i zadovoljnost. On si iz toga nije nikaj činil, da su mu njegovi prijašnji pajdaši pridevali kaj kakova imena, on se je samo svoga zagovora i svoga janzeća držal. Gde je on goder bil, tam je moral i njegov janzec šjim zajedno biti, on ga je bodril, a iz toga je izhadjala volja za dielom i mir i veselje. I ovak je Haim postal hasnoviti i Bogu dragi čoviek

Ovde je stari Jussuf zamuknul te si je oči pokrill rukami a slušalci su njegovo ga-

Csáktornyai gőzmalom heti lisztárjegyzéke.
100 kg.-ként.

Buzaliszt.		Rozsaszt.	
frt. kr.		frt. kr.	
0 — 15:50	I.	12:50	zsákkal
1 — 15:00	II.	11:50	
2 — 14:50	III.	8:50	
3 — 14:00	Tengerliszt.		
4 — 13:50	szitált	7:50	zsák nélkül
5 — 13:00	közönséges	6:25	
6 — 12:50	tengeri dara	6:00	
7 — 10:50	Korpa.		
8 — 7:50	buza	4:25	zsák nélkül
	rozs	4:50	
	tengeri	4:25	

(791 11 *)

Odgovorni urednik
MARGITAI JOZSEF.

Nyilttér*)

E rovat alatt közöltékért sem alakí, sem tartalmú tekintetben nem vállal felelősséget a Szerk.

„Henneberg-selyem“

45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyáraimból rendeltetnek. — fekete, fehér és színes, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. — **Privát-fogyasztóknak** póstabér és vámmentesen valamint házhöz szállítva, — **mintákat pedig póstafordultával** küldenek

Henneberg G. selyemgyárai (cs. és kir. udvari szállító) Zürichben.

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó

Hirdetések.

RICHTER-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER
Linimentum Capsici compositum.

Ezen hírnemes házi-szer ellenőrizte az idős megpróbáltatások, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító hatású, alkalmazzák kőszegények, ciznák, lapos szegények és megfázások, és az összesféle reuma és minden gyökérben szenvedők. A valódi Horgony-Pain-Expeller, amelynek Horgony-Pain-Expellernek is nevezik, nem titkos szer, hanem igaz házi-szer, melynek Horgony-Pain-Expellernek is nevezik, kellene hiányozni. 40 Kr., 70 Kr. és 1 frt. áron kapható mindenütt. Horgony-Pain-Expeller gyógyszerárban készleltben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapestban. Bevisztetés alkalmával igen óvatosan kell eljárni, mert több ki-sebbsértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkísérelni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter cégjegyzék nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és TSA., onász, és kir. udvari szállító, RUDOLSTADT (Thuringia).

465 36-40

Női szépség

elérhető a következő szerek által:

Ilona-rózsatej, a legártalmatlanabb szer, az arebörnek üde, friss színt ad, hatása meglepő. 1 üveg ára 1 frt.
Ilona-aranyvíz, minden sötét, egyenlőtlen haját 2-3 nap alatt a legszebb aranyszőke színre fest. 1 üveg ára 1 frt 50 kr.
Ilona hajfestőszer, minden ősz haját tartósan, meghatón és természetihűen fekete, barna, szőke színre fest 1 óra alatt. Teljesen ártalmatlan. 2 üveg ára 3 frt.
Dr. Székely-féle korpavíz, a korpát semlegesíti és a haj növéstét bámulatosan elősegíti. 1 üveg ára 80 kr.

Mindenmü pipereszerek nagy választékban.

BUDAPEST,
IV., Koronaherczeg-u. 6 sz.

KRAGL F. **BÉCS,**
I., Bäckerstrasse Nr. 20.

852 1-3

Egy jó házból való fiu

tanulónak

felvétetik Rosenberg Lajos sütő-déjében Csáktornyán.

847 2-*

Eladó ház.

A legelő-utca 58. számú ház előnyös áron szabad kézből

eladó.

Bővebbet a háztulajdonosnál ugyanott.

851 2-3

Végzés.

A perlaki kir. bíróság mint tkvi hatóság ezen visszárverési kérvényt az 1868. 54. l-cz. 459. §-a értelmében újabb árverés iránti kérvénynek tekinti, mert az alapárverés még azon törv. joghatálya alatt tartott meg s így kibocsátja a következő

Árverési hirdetőmenyt.

A perlaki kir. bíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Zakál Henrik csáktornyai lakosnak Markán Pálné m.-csányi volt lakos örököse Markán Angala m.-csányi lakos elleni végrehajtási ügyében 10 frt tőke, ennek 1871. évi márczius hó 3-tól járó 3% kamatai, 128 frt 7 kr. eddigi költség kielégítése végett a nagy-kanizsai kir. törvényszék, (perlaki kir. járásbíróság) területén fekvő a m.-csányi 275. illetve 2488. szljkvékben 402. 402. 1271. 1783. 2295. 2580. 2610. 3014. hrsz. a foglalt ingatlanoknak felerésze 1218 frtbecsárban mint kiállítási árban az

**1899. évi július hó 19. napján
d. e. 10 órakor**

Mura-Csány községhezánál Zakál Henrik csáktornyai, dr. Tamás János és Csesznák József perlaki ügyvédek közbenjöttével megtartandó árverésen eladatni fog.

Venni szándékozők figyelmeztetnek, hogy az árverés megkezdése előtt a fenti kiállítási ár 10% bánatpénz fejében letenni, s a vevő a vételért 3 egyenlő részletben lefizetni köteles, s végre az árverési feltételek a hivatalos órák alatt alulírt tkvi hatóságnál és M.-Csány község előljárásiójánál megtekinthetők.

A jelen kérvény költségei 7 frt 75 kr-ban állapítatnak meg végrehajtást szenvedett terhére.

A kir. bíróság mint tkvi hatóság.
Perlakon, 1899. évi ápril hó 18.

Szegedi Mezőgazdasági Kiállítási Sorsjegyek.

Főnyeremény: 50.000 korona értékben

és több, kisebb nagyobb nyeremény, összesen

1006 nyeremény 100.000 korona értékben.

Egy sorsjegy ára 20 krajcár.

Az összes nyeremények kivántra 20% levonással azonnal **készpénzben** beváltja **Budapest**en: a „Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, V., Dorottya-utca 8., vagy **Szegeden**: a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank.

Ezen pénzületek a nyerő kívánságára készek az

50.000 korona értékű főnyereményt

**egy hasonértékű szegedi mintaszerűen be-
rendezett tanyai gazdasággal is becserélni.**

**Huzás Szegeden, a kiállítás utolsó napján,
1899. szept. 10-én este 6 órakor.**

Sorsjegyek kaphatók bank- és váltóüzletekben, az összes dohánytőzsdék- és egyéb elárúsító helyeken.

Viszontelárusítók forduljanak a kiállítást rendező

**Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségéhez,
Budapest, IX., Üllői-ut 25., Köztelek.**

850 2-4

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánljátok:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek
továbbá járgány-cséplőgépek, lőnere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

2° egész 12 lőerőig, szalmakaszalók, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

„Columbia-Drill“
legjobb sorvetőgépek, szecskaavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egytemes acéi-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kiadásra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

Gazdák figyelmébe!

Legjobb minőségű

gépszijak

minden szélességben

2 frt 75 krért kaphatók

a

Bőr és gépszijgyárban

Pécsett.